

uskul olli. Se lubbas eddimäst kül, et Lutterusse ristirahwa kätte kii kirko piddiva jäma, nink towut kolimau eest hoost kanda. Ent es sa kül middake se polest ärratäüdetus, nink kawwal Polakenne naksi päleke pea meie risti- ussu rahwast perrankiusama.

Lutterusje ristiussu oppetaja es tohhe en namb kerkun juttust ütelda, ei ka latsi risti, ei ka rahwast armo lawwale wotta. 1614 aastal anti käsku, et kii oppetaja, kes lätti-ehk marahwa kerko pääl olliwa, piddiva ärrahaidetus sama. Sis sai ka ütteleörraga kii Jummal- orjus sääl, kun Polakesse olliwa, jälle katoliko ussu ja wisi perra säetus. Woeti mitto kihhalkonda kofko üttele preestre wallitsusse alla. Ni olli 1621 aastal Marienburgi, ehk Allo, Wastfelina ja Pölwa kihhalkonde ülle ennege üts ainus katoliko preester, nimmega Johann Pamowski, kes hennele kül paljo rahha last mäsä, ent ei üttele henge kül taiwa rigi sisse es awwita.

Olli sis Pola- ma wallitsusse al meie ma suggu waisemb kui waine. Berrewallaminne, nälg ja katse olli meie maad 50 aastat waiwanu. Ma olli sure söddimisä läbbi ni tühjas tertu, et mitma tallu sissen es olle ütteinustike innemist löida, sure te pääl olliwa koolja hulgan maan; soe ja kotka es jöwwa neid reipid kii ärrasüwwa. Päle se, sis olliwa kirriko kohhalt ärralaggunu, kirriko- oppetaja pea kii ärrahäädnu. Ni kui sis se ihholik asfi tol ajal rasse jo olli, ni koormati sis ka weel neid hengi nink woeti sedda perramest rõmüstamist weel waisste innemiste käest ärra. Olli

sis kül nätta, et rahwale peake ots saas kätte tullemä, sest kostke poolt es olle sel ajal neile abbi lota. Ka Saksa- maal olli se suur söddiminne algnu, mes 30 aastat tappelti Lutterusse ristiussu oppusse perrast. Meie ussu wainlase saiwa suurt woimust, nink meie usklike wannamba puhksiwa Esaja, se pühha proweti sönnaga: „kui Isand Zebaoth es olles meie „suggu üllejätnu, olgo ka kui weidi, sis meie „ollesse Sodom ja Komorra sarnatses sanu.“ Esaj. I, 9. Nink se abbi tulli Saksa-, ni kui meie Liwlandi- male Rootsi- maalt. Sääl olli se jummalapelglik kuningas Kustaw Adolw wallitseman. Se olli meie usku nink naksi Polakessega söddimist Liwlandi- ma perrast, wöt meie maad temma käest julgeste söddiden ärra, nink tulli niüd parremb põlw kigile. Niüd palsiwa sedda kallist ja wäggewat kuningat ka Lutterusse ussu rahwas Saksa- maal hennele abbis ussu wainlaste wasta. Temma kuuld neide palwust, läts sure söawäega Saksa- male, nink olli ka meie marahwast temmaga ütten. Kui nemma laiwuga Saksa- ma randa saiwa, sis last temma ja temma söawäggi põlwile mahha palwust pidama. Jummalä nimmel allust temma sedda taplemist, nink Jummal olli temmaga!

Niüd olli ka meie marahwal nink meie ussu oppetajil üts öige kindma abbi ja tuggi, nink säädse se aus kuningas üttele meie ussu eddimäst piiskopi Mia- lina, kes ülle kirko ja koggoduste asju pididi wallitsema. Temma käsü päle saiwa niüd jälle kirriko ja koli ülles;